

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Ioseppi (Hegesippi) de bello Iudaico libri V - Cod. Aug.
perg. 82**

Josephus <Christianus>

[S.l.], [9. Jahrh.]

Liber quartus

[urn:nbn:de:bsz:31-65728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-65728)

85

INCIPIIT LIBER QUARTUS.

Exinctis thariceis. maxima ex parte romani galileis urbibus ac finibus potiebantur nisi quod gaulanitis discretionis urbs gamala contumacis populi alebat spm locis nixa asperioribus.

Namque ea in monte est sita dextra leuatur a fronte absciditur profundo hiatu in posteriora aliquantum diffunditur. Ab ea quoque parte angusto difficiliq; accessu ut caudae simile iter iudices ad urbem meantibus a summo uestige collum in immensum extendens arcem tamquam caput proferat. atque in sublime erigat altitudinem & ilis a principio & iam sinuato cliuosis anfractibus solo atque in profundum dimeris. dein quasi tendentem quendam ceruicis medio attollens cetera prae rupta atque inuia unde plerique a superioribus camellam uocitatum putant quod formam camellae preferat sed corrupto incolarum usu gamele. nomen urbi inest. iam si contexta aedificia expectes suspensam urbem arbitreris & maxime septentrionalia eius pendere existimes reflexa paulisper meridiana. Ad dederat huic quoque urbi munitiones iosephus. quibus freti & confluentes eo multitudinis numero regis agrippae per septem menses obsidionem luserant. Nam ipsa & sothanis & seleuchia regni eius portiones erant seleuchia. iuxta amoenissimum illud & celebre per sirriam daphnes nemus expressis arboribus intextum secatens frontibus praeter meanti fluuio loci quem minorem iordanem uocant nutrimenta quaedam lacteis uberibus infundit. Est tamen ciuitas & sothannis superior gaulanitis inferior gamalis. Unde & studis dissonantibus ille societatem romanam elegerant. haec rebellabat ad eum pestina ceter ut eum rex propior muris. alloqui eos uell & funde iaculo fauciaretur. Cuius iniuria romani accensi.

uehementius incubuere obsidioni conflictumque
promptissime a parte utraque quō iudaeis quoque qui
regem proprium uiolauissent utilia suadentem sine
ulla uenia se futuros estimantibus. si uincerentur totis
uiribus deestabatur. Agrippa itaque saxo dextrum
percussus cubitum bello excessit romani urbem intru-
pere. Cessit enim hostis missilibus murus arietibus.
Nam illi qui machinas impediabant nequaquam diutius re-
sistere potuerunt. & murus trino ariete conuulsus per-
uuum obsidentibus in obsessor iter prebuit. Sed earum fer-
tinationis impatientia non mediocrem uictoribus cla-
dem inflexit. Namque ubi sese infudere domi culus
dum per scrutant per prae ruptum in respolia contendunt
cedentia domorum angusta ponderi nutantibus funda-
mentis ruinam texere & proxima quoque proximis in hanc
excidio erant multi romanorum illis in uoluit casibus in
uictoria pestem incidere plerique praetacentes elapsi sedi-
bus occupabantur. alii lacero corpore uix semineces
seruabantur. plerosque puluis necabat angustus aetati.
desuper quoque mulieres & inualidi senes & quidam iunioribus
refugerant. saxa in subditos deiciebant quaecumque gene-
ratelorum occurrerunt. Caligo infuderat omnia pro-
spectum. eripuerat mentem confuderat. ignorantia
quoque exitum non repperiebat. Uix itaque subtrahentes
se periculis urbem excessere. Uespasianus interea dum
urgu & hostem in interiora urbis concesserat. mechusque
inter agmina circumfusa hostium bellum accendebat.
Neque enim terga hosti dare tantum conueniebat neque ^{uiru} etiam
putabat insiriam direxerat filium titum. Excitauit nouus
uirtutis conscientiam esse se in arma colligens a se suis elip-
peis cum paucis quos praesentes habebat. in perterritus
stetit. quasi in quo sese & ceteris considerans. cuius in per-
reformidantes iudaei minore uis insistere ceperunt. & in-
tuentes sibi quisque laxare aciem. ita uespasianus hosti aduer-
sus paulatim gradum retulit proeliantibus magis similis

De centurione

qualiter
uespasianus
mestus ad
mos romano
rum pmissione
et ipsius deser-
tione fue-
rant conso-
latus.

quam cedentibus illic decem primus cecidit totius multus
ante bellum probatus. & aduersum iudaeos notus uir expe-
rientiae & ualide fortitudinis. Centurio quoque cum
decem alius firmus reme gregiam fecit ac memorabilem.
Nam in ipso tumultu cum romanos argueri cerneret & in abdi-
da quidam domos sese contulit. Atque ibi intercedendum
cum iudaei conloquerentur quaerentis machinati forent
nocte intempesta omnes eos interfecit. & cum decem mili-
tibus romano sese exercitui representauit. Uespasianus
autem ubi mestum exercitum aduersi plurimorum amis-
sione & maxime deserti ducis pudore quodeum solum in-
tra urbem hostium dereliquissent. Cum summa eos gratia
consolabatur dicens. Si mei esset periculi uerecunde uobis
est. Ne ego sic ad bellum processeram ut declinarem
pericula sed usurparem. Si uero quia & denris plerique
interfecti. nequaquam mirandum quando enim uic-
toria ulla sine sanguine est habent proelia suos euen-
tus. & si spectata uictus preminere soleat in bello. Sol &
tamen aliquid lacere casibus sed prudentis est in aduer-
sus lapsum corrigere in prosperis moderationem tenere.
Contra autem rudis cuiusdam atque ineruditi ingenu se-
cundos semper successus praesumere quasi non aduersus
uiros certamen sit. Infirmi autem lapsu aliquo summe
rei diffidere cum exiguis momentis subito inclinentur
omnia quae in bello geruntur. Itaque ille prestantissimus
quinter aduersa sobrius conluctatur casibus. & supplan-
tat superiorem sequere parare & colligere propriasque
reparare prolapsiones. At uero incuriosus suis sepe motibus
cadit & dum inruit incautus impetu suo fusus procumbit.
Quod si hoc sepe accedit ubi nuda uictus. Quanto magis in bello
ubi diuersi generis conserita deestant agmina nec unum
consilium. nec consors sententiae est locus aduersus diffi-
ciles asperitates. In qua angusta deestandi conditio plu-
rimis aduersum paucos. Cum & ipsa multitudo sibi oneri
sit & pauci in pluribus minus frustentur. sed haec ad mome-

tum sepe abrepunt quae non exiustite ueniunt sed casu
accidunt. Unde nihil est quod uos angere debeat commi-
liones. quia non per infirmitatem aliquam manus urae.
neq; per fortitudinem iudeorum uerseris sed difficultas
locorum nobis aduictoriam in impedimento fuit. illis addis-
ferendum more neq; quicquam est quod argui possit nisi
inconsultus impetus atq; inconditus. & enim dum ad supe-
riora urbis illos sequimini atq; inruitis in domibus eorum
ipsi uos periculis incauistis. quorum successistis hospitia
suscepistis pericula tenebatis urbem quis uos cogit in-
trorsum pergere. descendere ad uos hostis debuit non uos
intemperantem aduictoriam in memores & de iustiti-
bus uris. non solum consolationem sed & iam quodam-
plius est uindictam praesumite me certe habetis prae-
uium pugnae. Estote parati animis pericula uos fortio-
res fecerint. non timidiores facile est iniuriam soluere
si uultus se recognoscat. His dictis accendit militum for-
titudinem quibus reparantibus uallum pleriq; perpre-
rupta subtraxere se obsidioni. Nam iam & alimoniarum
inopia incessabat & infracta muri celsura macinis ar-
bitrabantur. Unus deinde fons intra urbem & ipse
muris proximus erat quaeres eos in summo timore
posuit ut frequentissimi dilaberentur. Qui uero perma-
nendum putauerunt pertinaciter proeliabantur.
Inter ea romani turrem altissimam suffodientes maxima
subruerunt. Quo casu concussa ciuitas perturbationem
nes totius urbis pauentes ruinas. Unde & Chares aeger
corpore tanto terrore sonitus exanimatus mortem im-
pleuit romani tamen pate facta urbe ingressum abste-
nuerunt. Donec titus ingressus & dolore patrum periculi
exitus cum paucis in urbem inruit. & maximam iudeis
cladem inuexit. Tamen qui in superioribus erant saxa
uolentes accessum prohibebant romani spicula torque-
bant sagittas iaculabantur. iudeis impulsis facile in-
prorum saxa aduoluebantur. missilia perueniebant

descendebant sagittae non sine eorum periculo quos
 offenderant. romanis aduersum editis iactus inefficax.
 conatus irritus atq; ipsis periculosus cum iudeorum
 retorquebat sagittas repellebat spicula quae uero
 romanus exercitus iaculabatur in hostem ferebat. ita
 elementorum ipsorum repagulis & uentorum turbibus;
 oppressi supremo excidio capte urbis uniuersi quicūq;
 repperisunt interiere. Quattuor milia tamen roma
 nis interfecta. quinq; milia precipiti operis se accepi
 mus. nulli & citi uenia data gischala adhuc sola de partib;
 galileae in se hostem non conuesterat. quō incolarum
 eius quietiora ingenia utpute plebis egressis contenta
 suis fructibus nihil belli cum ferebant sed multorum
 coalitu qui latrocinio uitam exercerent sua & iam initio
 rum studia prauis morib; corrumpabantur.

Erat praeter ea uir leuis iohannes nomine indigena populi
 iudaeis nulli uersitorum secundus improbitatem parem;
 nescius cui numquam defuerit. nocendi affectus. aliquam
 diu tamen fuerit inopia exercendae. iniquitatis impedi
 mento. quid tamen de finiam aut liquido sciam. utrum
 eum indigentia texerit an represserit doli callidus fallen
 di artifex mendacis. fidem quaerere & crudelitatem con
 positus adsciscere. Qui fallacia uirtutem putat & elegan
 tia ducere carissimos circum uenire. promptus ad conspiran
 dum. uehementis ad audiendum. acer ad efficiendum. contur
 bator initio. defektor in periculo. ad suetus latrocinis. bello
 rum insolens quicum persequi nequit & serere tamen
 parandae causa dominationis. Huic igitur animus in quiete
 prompta audacia quam processu thabebant opesque
 ad consociandum perditorum manum. unde cum eius fac
 tione memorate urbis populum excitare ad bellum ues
 pasianus conperisset nec otium exercitum fatigar & filium
 titum cum ille equitibus direxit. Quib; comitatus ad ur
 bem adpropinquauit. sed ubi muros populo uidit refestof.
 mirari se ait quodeorum exemplum sequerentur ad repel

deio hauris
 auda nequi
 cur

desertor
 quatuor

landum. Quorum excidio resipiscere debuissent.
Est tamen quod prima temptamenta habuerint aliquid
praesumptionis. Quid uniuersorum excidia spei ferrent ue-
niabilis certe fuerit in principio. spes libertatis inexorabilis
tamen est in ultimis & desperatis rebus perseuerantia. Nam
qui non exemplo humanitatis non sedulo uerborum monito
flectuntur aduersum eos. non uerba sed arma necessaria
sunt. Maris fudit quasi aduersum romanorum iustitiam
illos protexerint. quid aliud possunt clausi praeferre cir-
cumfessi praetendere. nisi quod in captiuitate audaces sunt.
Nemini erat loquendi potestas occupauerat omnem muro-
rum ambitum praedatoria manus cauebat iohannes ne quis
conloquio familiari romanos inuitaret. itaq; ipse prae-
ripuit sermonis relationem dicens. Libenter se tractatum susci-
pere de rebus communibus; nec experiendi usum declinare.
si forte ipse utilia suadeat. aut his quaere referuntur ad quies-
cendum sit. sed prohiberi se lege patriae actum super sit eb-
domadis. sacrae dies tractare de pacis conditionibus siquidem
ut mouere arma interdictum ita & iam illicitum consilere
de pace feriatis diebus. Et enim a negotio urbis saltem de-
cernere. & illis sacrilegium quicogerentur. nec illis multum
quicogerent ueniam. si unius diei poscere dilationem tamen
exiguam. nequaquam in impedimento futurae. Neque enim cir-
cumfuso hoste effugium lapsis liberum offerre sibi arbitria
pacis. tam aequabili optione. Formidinem abesse argueri
se interim non oportere ad pacis consulta quibus religionis
esset legem patriam non praeuariicare. Conuenire autem tam
liberali pacis oblatione. ut qui praeter spem sponte offerat
pacem ne qui periditetur euasuri & iam leges suas reseruet.
haec sine dolo titus allegato arbitratus recepto quicetint
& reuocauit amuris. quos secum deduxerat. ita iohannes fu-
giendi adeptus copiam nocte intempesta cum plerisque obsequi-
sequebantur & iam mulieres prociscentem. sed quod ulterius
progrediebantur uiri eo plures mulieres uel paruuli relinque-
bantur deserteque a suis spectabant pauidae uiae feminae &

iam uiros proprios e conspectu emitterent hostem adesse
 arbitrabantur ad omnem trementes sonum. si quis curre
 re & misere misere conuertebantur sese peti sibi catenas
 inuicem trepidantes quasi iam praesentes essent qui timebant.
 Titus iuxta conuentum item sole infusum ad urbem cum exer
 citu contendit. aperiuntur postea egreditur populus cum ex
 ultatione & Romanos cum laetitia suscepit & alacritate ab
 ipse gaudens pestilentem uirum fugisse pernoctem sibi liberi
 iudicii facultatem datam orare se ueniam ne fraudi sibi esset
 eius fuga quam tenere sine sui exitio non possent ille dilatio
 nem uindictae consolatus consummat negotii celeritate
 ad comprehendum iohannem euestigio plurimos misit
 si forte eum consequerentur. Ipse urbem ingressus minus
 magis quam supplicis affectis contentus pacis perturbato
 res. Remisit omnibus nequis uel odio uel domesticis excita
 tus negotis. innoxios in inuidiam deducere & grauissimi
 criminis pulsare & atrocitate cum multo tolerabilius sit. id
 quod incestum est. formidini participis conscientiae derelin
 quere quam condemnare innoxium. Saepe enim corrigit
 metus. poena autem innocentis sine ullo remedio correctio
 nifest. Iohannes itaque est reperiendus ab his quos di rexerat titus.
 Sed reperi qui sequebantur eum paruuli uel mulieres. ad duo
 milia fere interfecti. tria milia autem infirmae aetatis
 & sextus ubi satius necandi. facta captiuitate adiudicata sunt.
 Custodiam militarem ciuitati in pestiuit. Itaque galilea omnis in
 potestatem romanam deducta. Nam & tabirius mons cuius
 altitudo triginta stadiorum. Uestis autem ipse campestris.
 uiginti & tribus stadiis iacet. Penuria aquae ab alis defectus
 ab alis orata uenia romanis traditus. Licet uirtute quoque
 & industria placidi. Cuius negotia uespasiano commissum
 fuerat. hominis commissum dum cedentem sequitur.
 ita reuocantem raddum per urgues. campum medio circumfusa
 refugium amiserit. Pestem inuenerit dum templi sancti a maioribus
 conditi & sacrilegi contagia refugientis. circa alias urbes sti
 liam occupamus. Sed iam tempus est ut que hierosolimis gesta

de galilea

de hierosolimis
gestis.

sunt adori amur. Non ingenio fr̄i sed ne patria elegi uete-
riq; cultui. nostri doloris uideamur negasse ministerium.
Fuerit licet in illis umbra non ueritas. sed tamen umbra de-
signat ueritatis uestigia. habet enim umbra picturam lani-
amenti fulgorem non habet. Nec ad summam perfecta est
manus. sed diligenter intuentib; futura exprimit. Et ideo
minus delectat figura plus allicit gratia. Unde placuit
rerum arbitrio abolere uetera. noua condere. Ut uerita-
tem sequerentur qui per angustias infidelitatis imagines
non sequebantur. Ut supra diximus de galilæe fugiens par-
tibus iohannes ad hierosolimitanam urbem se contulit.
Et quasi quedam pestis infectis animos conplurium. qui ex di-
uersis regionib; principes flagitiorum. eo quasi insentina
confluxerant. hoc enim illi urbi maioris causa excidii fuit.
Quia quod scelerib; suis deferrebant perdit. ut eo conueni-
rent. pleriq; ubi uel tutiores se fosse crederent. uel insolenti-
tiores ad flagitia coaceruanda fidei deferre estimabant.
Recipiebantur itaq; passim quasi pro templi amore defensuru
uenirent. Haec prima labes malorum hinc oppressa est
paucorum mansuetudo. per plurimorum insolentiam.
Hinc itum incedes cōminus parceret alienus. hinc conspira-
tum ut legis sollempnia neglegerentur. Sacerdotia ab omni-
bus ad improbos deriuarentur. Quod hominibus quoq; confesti
manum atq; in se elisi incurrerunt. Interficiebantur alii
in flumine ruebant. qui ipsa sua ruina. & alii alio impliciti
demergebantur. Pleriq; & iam aestimantes quod possent
preter gredi sese fluuio dabant. gurgitum uis. aut flumi-
nis ictus abripiebant. & si quinatandi usu sup aquas procer-
serant ac fluentes subter labentib; se suspenderant. aut
arborum ramis inpediti flui deducebantur. aut ipsi se
caudicibus oppressi. animam ponebant in flumine.
Sæpe & iam natandi indoctus. ubi natantem adprehendit
sæ tenebat ut ipse pariter euaderet. Sed ad strictum
brachis defatigabat donde uterq; mersus alter alter ex-
forat. Ac si quis fosse secundo amne decurrens euasurus

aestimantur. Insuebatur sagittis ac subitore supinus.
 cessantibus brachiorum remigibus interiebat. fuere & iam
 quinatare nesci dum expectem dolorem. moxtem requi-
 runt. editiori parum thoro influuium sese excutere
 uoluntarii. Alii arenoso ingressi litore merso uestigio
 deprimerentur. Pleriq; & iam saxorum teretium
 lubrico. aut uadolis. offensis locis instabili fluctuan-
 tes gradu. fluentis sequentibus; obruebantur. cesa ferro
 tredecim milia. Innumerabilis aut multitududo fluuio
 consumpta. praeda ingens deouum gregibus; & camelorum
 atq; asinorum. & bouum facta. quae licet & strages hominum
 maxima fuerit tamen uero maiora aestimabantur.
 Quia non solum regio omnes repleuerat cadaueribus
 humanis cum dispersi ac palantes. quibus; cumq; in locis
 comprehensi fuerant interimerentur. Verum & iam
 & iordanes ipse defunctorum corporibus obstructus
 cursus proprios dirigere non possit. Asphaltius quoq;
 laccus cruore & uisceribus; defunctorum mutare naturae
 speciei suae. In quem omnia quaecumq; iordanes ad
 traxerat inuehebantur. Deniq; nonaginta duo milia
 & ducentis illa die iudeorum repperisse aestimati.
 Aquingentis tantummodo aequitibus; & tribus milibus
 exercitus pedestris. Progressus quoq; ad ulteriora placi-
 dus abs lam. & ualadem. & bethesmon. & omnes uicos loci
 ipsius usq; ad asphaltium laccum romano imperio restituit.
 Scassis quoq; inposuit milites a quibus; uniuersi quinlacum
 memoratum confugerant extinguerentur. Itaq; & haec
 omnia usq; ad maceruntan recepta. Uespasianus tamen
 tempus proeli expectabat. operiebatur quometropolim
 totius iudeae exercitu romano adoreretur. Interq; occu-
 patoribus; sibi creditis motus noui ex gallicanis partibus; insi-
 nuantur quod anerone potentes quidem romane militiae
 uiri descuissent. Quo con. to cupiens intestina bella ac sume
 rei totiusq; romani imperii periculum confecto in oriente belloq;
 tumultu leuare. Utrerū scitarum nuntius motus om̄ italiae

quam
 strages

pedem sub
 traxissent

uel conprimeret uel preueniret. ubi primum seua hie-
mis temporata ueris principia cum maiore parte exercitus
decesaria iter mouit accepit eum antipatris nomine ciuitas
appellata. Inde procedens exurebat uicos necabat eos quos
reppererat alienos. Ac maxime idumeis uicina quaecumque
offenderat depopulabatur. Quod in quicumque genus ho-
minum bellis potius quam otio. uel qui & amicum foret.
Duos quoque idumeae uicos legarin. & chaphastorem eorumque
incolas comprehendens maximas tragelabe factauit.
Siquidem supra decem milia uirorum perempta mille
captiuos abduxit. Reliquum uulgus expulit ut ibi consti-
tueret manum suorum quia montana locorum. regiones eius
latrocinis infestabantur. Ipse cum exercitu amathun
reperit quae de aquis calidis uocabulum sumpsit.
QUIDAM QUARUM UAPOR SIRO SERMONE AMATHUS
APPELLETUR. GRECE UERO TERME. FONS CALIDUS INTRA
MURIS. Quod aquarum uapor siriae sermone amathus ap-
pellari fertur terme igitur grece dicitur eo quod calidum fontem
habet intra muros. Deinde per samariam iuxta neapolim iericho
eo contendit ubi occurrit ei trianus multa manu agens ex his
qui ultra iordanem siti per eas regiones populi in ditionem ro-
manam uicti reuesterant. Nuntio itaque aduentus roma-
ni exercitus plerique ex urbe iericho quod eam in tutam uideret
in montana hierosolimitane regionis sese contulerant. Resi-
dentium turba omnis consumitur. neque enim difficile fuit ur-
bem properato capi. Quia nec naturali fulta esset munimine
& asius esset debellantibus. deserta ac destituta. Urbs condita
in campo cui supereminet mons diffusior & nudus gignentium.
Namque secundum septentrionalem plagam usque ad scythopolis ur-
bis terram extenditur ex parte meridiana usque ad regionem
sodomitarum & asphaltum fines diffusius habetur. Agrum
autem etheri unum solum. & ideo desertum ab incolis. Quod sine
ullo usu esset cultoribus. naturali sterilitate. Aduersus hunc montem
supra iordanem cuius exordium auiliade. & plaga septentrio-
nali adsurgit. Ipse autem pretendit in meridiana usque

ad sobaros arabiae p̄tre conterminos. Ubi & iam mons est
 usu u&erum ferreus nuncupatus. Inter hos duos montes
 campus iac&. quem propter magnitudinem quod in multa
 spatia porrigatur. Veteris usu incole magnum appellauere.
 cuius longitudo triginta & ducentorum stadiorum latitudo
 centum & uiginti. ex ordium a uico genu abari finis usq; ad
 asphaltium lacum. Jordanes eum medium campum interfecat.
 Non solum in offensa sed & iam adiuncta gratia uiri dantibus
 ripis fluminis alluione. & succedentib; asphaltio & tiberiade.
 Unus fontis & utroq; diuerse qualitatis. Lacus namq; alterius
 aquae sapor salis & sterilis usus. Tiberiadeis aū dulcis atq;
 genitalis. Sane in dieb; estatis in modicus p̄ spatia campi exestuat
 uapor. Unde coalescente uitio nimie siccitatis atq; humi
 arido corruptio aer miserandas incolis conficit egritudines.
 Arida sunt enim omnia propter ora fluminis. Deniq; in re
 mitiorib; excrescit. & fructus arborum siquidem & copia
 uberior & fructus palmarum opimior est. Qui supra ripas
 iordanis fluminis gignitur. Alius longe exilior. Est & iam
 iuxta hiericho urbem fons habundans atq; idem uberior
 ad potum. pinguior ad mirigandum. Quem hiesus naue
 natione hebreus. manu ualidus. primum genti eripuit cana
 neorum. Is in principio corruptior habitu. sterilis ad ge
 nerandum. Potantib; usui parum salubris.

**QUID ORATIO. HELESEI. PROPHETAE. DE AQUIS
 STERILIBUS. OBTINUISSE FERATUR.**

Unde rogatus ab incolis heliseus proph& . idem qui heliae disci
 pulus & tanto successor. Nequaquam indignus magistro ut
 hospitalitatis suae mercedem relinquer&. quos uisita uerat locis
 & corruptelam aquarum leuar&. Remedium dedit sicut reg
 norum u&us scripturae docent. Us fictile cum sale deferri sibi
 quod accipiens deiecit in fontem salis & dixit. Sanaui aquas istas
 & non erit in his moriens. Neq; sterilis ab eis. Et sanatae sunt
 aquae secundum uerbum inquit helisei prophetae. Ex illa itaq;
 benedicti salis infusione temperatae aquae ora fontis sc̄ificati
 aquarum meatus ut dulciores potus. Venarum scatur rigo

effunderet. & omnis illa dulcesceret. amaritudo aquarum uberioribus fructus terra daret. Generande quoque subolis optima successio largam posteritatis copiam subministraret. Nec deficeret genitalis aqua cunctis magna gratia piastorum fidelibus; studis tanti prophete benedictionibus adspirauisset. Conuestit itaque naturam aquarum adpreces prophetae caelestis oraculi resultatio. Continuo quoque sterilitatem depulit. fecunditatem infudit. coepere illic crebrescere generationes hominum fructus terrarum.

Sucus qui ante ieiunus & amarus. Inter necare solitus sita tristitia quae bibentium ora torquet. fertilitatem solo potantibus suauitatem infunderet. ut si breuiter culta contingat plus prosit quam ubi diutius inrogauerit. Est enim noua gratia ut profectus redundantiore sit. Ubius minor & ubi amplius quisquam usus fuerit. ibi minor fructus sit. eoque plus ceteris fontibus rigat. Quia uel exiguam eius habundat ad ubertatem. Denique campus circuiacit septuaginta stadiorum in longitudine. xx. in latitudine patens in eo mirabilem ostendit gratiam. Cernas si uia palmarum genera tantamque dactylorum dulcedinem ut mella defluere spectes. haud ceteris inferiora. Sunt & iam illic prestantissimi camporum fetus. Nec mirum ubi tam diuersis in balantes floribus paradisi suauis fundunt odores. Illic opo balsamum gignitur quod uideo cum abiectioe significauimus quia agricolae costice tenus uirgulas in adunt eas in quibus balsama generantur. Ut pillas cauernas paulatim destillantur humor se colligat; Ceuerna autem greco sermone opo dicitur. Illic cyprum. illic miro balanum nasci ferunt. Et alia istius modi quae in multis locis haud quaquam repperiuntur. Aqua ut cetera fontium. illic tamen prestantius aestate frigida. hieme tepens aer melior ut summa hieme lineis incolae utuntur ex unguentis dumentorum. Nunc asphaltu lacus qualitatem spectent.

Melius est enim in locorum ueterum descriptionibus; uel ceterorum elementorum miraculo. Quam iudaeorum seditione

Inter necare pro
interimere.

de pal
samo.

Cauerna Latine.
Graece. opo dicitur
Cyprum miro bal
lanum.

nib; studium occupare. Siquidem ista flagitia mentem
 exasperant. illa demulcent animum dum recessentur
 & ad veteris historiae reuocant cognitionem. Nobis autem
 incultius ingenium est. Cordi est patrum ex egipto egredi
 entium usque interram re promissionis repetere uestigia.
 Et sicui forte nostra in manus ueniant non nostra legant sed pa
 trum relegant. Dulce est enim inter maiorum uersari
 habitaculo. & ueterum dicta factaque recensere memorie
 atque in eorum inherere gratiae. Sed iam siue naturam
 siue qualitatem aquarum exprimamus. Nemo noster quoque
 in eolacu excutiatur stilus. ex quo omnia quaecumque mer
 genda putaueris. uiuentia tamen resilere optimo est.
 Et quamuis uehementer in lisa statim excuti. Aqua ipsa
 amara & sterilis nihil recipiens generum uiuentium.
 Demque neque piscis neque ad submersas aquis & ad mergendi usum
 patitur auis. Lucernam accensam ferunt sup nature sine
 ulla conuersatione. Extincto demergi lumine quamuis di
 mersum ante quod uiuat difficile haerere in profundo.
 NATURAM AQUAE. CUIUS DAM LECCE. QD. NIHIL. RECIPIT. UIUENTIU.
 Demque uespasianum ferunt precipisse natandi ignaros reuinc
 tis manibus in profundum deiici. eosque omnino ilico sup natasse quasi
 spiritu quodam uenti leuatos. & ad superiora ui. magna repulsos re
 siluisse. Multa fabulosa de hoc lacu plerique aestimauerunt quae
 nobis expestitis ueritatem rei promere nequaquam consilium fuit.
 Mutari & iam ter in die colorem aquae & ad radios solis uarie resulgere
 non placuit prouero locare cum sit ipsius aquae lacus obscurior ceteris
 aquis & quasi adusti preferrent similitudinem cibi. Certe si ad radium
 solis & ipsa resplendet nihil nouum & quasi promiraculo promendum
 cum hoc commune sit aquis omnibus. Uagari sup aquas bituminis gle
 barum cestum est atro liquorae quas scaphis adpropinquantes colligunt.
 Quibus immuneris est herere sibi festus bitumen ut ferro haud quaquam
 uel alia propter acuta metalli speciae recidatur. Sanguini sane
 cedat mulierum quae menstrua soluentes lauari feruntur. Cuius
 ad tacta uel urina aut alligant quibus experiendi usus fuit inter
 ruptio proditur. Ut ilis autem ad conpagem nauum festur & cor

porib; humanis salubris admixta medicamentis. Longitudo
lacus eius usq; ad zoaras arabiae dirigitur stadiis quingentis
& octoginta. Latitudo statibus centum quinquaginta usq; ad ui-
cinam sodomarum. qui condam uberrimam regionem inhabitant
habundantem fructib; distinctam quoq; urbib; splendidissimis
nunc aũ ea locorum deserta atq; exusta incendiosunt. Nam cum
omnia illis dñs suo contulisset munere arua frugum feracia: & ui-
neis & ceterisq; fructuosis arborib; rus consitum. Ingrati nec pre-
oculis habentes potentiam dñi summi. quasi non omnia cerneret
omnia exspectaret & flagitia. Nihilq; esset quod illum latere
aut pretereire possit. Ita intemperantiae suae probris miscere
uniuersa ac polluere coepere. Quib; diuinam traxere offensam
& pro scelorum pretio de caelo descendit ignis qui regionem illam
exureret. Quinq; itaq; urbes incense quarum umbra quaedam
species in fauillis uidetur arserit terre. Ardent aquae in quib; caelestis
ignis reliquiae recognoscuntur. atq; illic manent species ad speciem.
poma uiridantia formatos uuarum racemos. ut edendi genere
spectantib; cupiditatem. Si carpas fatescunt ac resoluuntur in ce-
nerem. fumũq; excitant quasi adhuc ardeant. Haec propter im-
piorum supplicia de sodomitana territorio conpta silentio obduce-
re non oportuit. His enĩ decussis remunerationem pui fore dubitari
non potest. Vespasianus itaq; proxima quaeq; hierosolimitanae
urbis castella uel urbium munimenta distributa exercitus romanus
uel sociorum subsidio replebat ut aduersa sibi omnia cognoscerent
quae ante conspiratura secũ ad bellum contra romanos gerendum
arbitrabantur. Nihil hominis & iam lucio anneo gerasam desti-
nato insidus urbem coepit mille & iam iuuenes interficit. Quib; pre-
uentis exempta est fuga captiui abducti plurimi atq; uniuersorum
patrimonia militib; in uasa precepto ducis possessiones quaerepan-
tae fuerant exurebantur rapinae exercebantur licentia uastabantur
omnia montana atq; campestria quib; hierosolimitana ciuitas cir-
cumfusa bello undiq; ardebat. Nec ferati erant hierosolimitani ali-
sensu periculorum quib; omnes interclusi erant exitus. Ne quis fugae peri-
culo eximeretur. Intus in alium intestinũ foris clausa omnia neq; maneri
diuoluntas. neq; fugiendi erat copia & si quis a romanis ueniam traxit

Quid de gomorra
& sodomia dicat.

De pomis urbium
sodomorum.

De castellis
hierosolimae.

De hierosa
urbe.

quomodo a ro-
manis obsessa
hierosolima
fuerit omni
a chitu inter
clausa.

fugio sperauerat a suis egredi prohibebatur. Regressus erat uespasia
 nus in urbem caesarem ut inde collectis omnib; quib; adorari & ur-
 hierosolimitanae urbem obsidionem. Cesu neronem testio decimo ex
 acti imperusui anno cum iam de anno sequenti octauum diem degeret
 dignus ea poena quoniam solum sacrilegio pietatem parricidio pudicitiam
 in ceste uolauerat. Sed ipsam quoq; potestatem romani imperu. cuius
 uel officia uel negotia improbissimis libestorum commiserat. Cum
 enim ipse nulli fidem seruaret & omnes suspectos habebat. Et ideo ne-
 quissimis se nimis fidio & gemellino precipue credendu putauit.
 Quos uis conditio obnoxios fecerat. sed & ipsi exemplum crudelitatis
 eius aliquando portuere. Et quia carissimos sibi quoscunq; interemerat.
 uiendu inserati preuenire uoluer quodm&u habebant. Itaque
 facta cum ceteris conspiratione parricidam deserunt cui enim parti-
 curus estimabatur. Qui matri non peperit & desertus igitur ab om-
 nib; suis fugit ex urbe cum quatuor. Libestus uis & cum se argueri im-
 minentib; conuatis atq; agnune aduerso uideret. in suburbanum
 rus se clanculo concessit. Duscus & aceratus sentib; cu formidata
 quoquam uideri ne proderetur. Deinde cum se circumseptum intel-
 legeret ne graues poenas exigerentur. Maganum quoddam
 sibi deligno parauit & manib; composuit suis quose necaret. Et ad li-
 bestos conuersus qualis inquit artifex moritur. Ita aceruissimus
 parricida dignum meritum suis uitae & scitum tulit. Ut qui matrem
 ac suos occiderat nec sibi parceret. Uere bonus necis suae artifex
 qui comentus est ut sic periret ne uel mors sua scelere uacaret.
 fama itaq; interfecti neronis preuenerat more ingeni humani
 cuius est ubi cupita acceperit cetera non requirere sed statim
 dissipare atq; in expletum in uulgus mittere quod delectauerit.
 & multo post tam galbam romano imperio preesse innocuit. Unde
 sententiam noui principis de bello iudeorum excitari uespasiano con-
 silium fuit. Misitq; titum filium suum & regem agrippam titus de-
 achahia reuestit. Conpro quod & iam galba septimo mense ac die ad-
 sumpte potestatis exutus insignib; poenas luit. In medio sinu
 urbis id est romano foro. Et othonem potitur reb; secundis ac
 successu imperiali agrippa romam contendit ut apud nouum prin-
 cipem locaret gratiam titi plurimis uisae paternae pietatis reue-

denuntio inter-
 emptiois et co-
 memoracione
 prauitatum
 neronis.

Demostre
 neronis.

calbam impe-
 rio romane
 post neronem
 pro esse

De praetoribus
simonis.

rentia quam principalis potestatis quod inconsulto patre si per
tenderet. Ne ipsi quidem principi placitum putaret. Certe ex
tus docuit oportune eum redisse ad patrem rebus; nouis & incestu
quouergerent. Denique & iam uespasianus anxius de totius
imperii romani ac patriae statu. bellum suspendit atque impe
tum tenuit suum. Post habitis quae in iudeam gerebantur
praetorius summae cura & pia erga patriam sollicitudine.
Sed iudaea non feriebatur quae grauius bellum inter suos qua
aduersus externos gerebat. Nam cum iohannis factio esset in
olerabilis. Insurrexit praeter ea simon. Inferior quidem morum
in prouitate. sed forma corporis magis frons ad omne audien
dum nefas & latrocinium asuae factus ad usum & contemptum
flagitiorum coeuit. Erat germanus robustus iuuenta quem
princeps sacerdotum ananus proculerat propter nequitiae
commenta. Pulsusque eo quem inhabitat loco. In alias regiones
concedere coepit ut ille cum nullus inter quos & modestos
locus contulit sese ad consortia latronum. Ab ipsis quoque in
principio susceptus ne eos factione circumueniret. facile post
ea morum se infudit societate populabatur. Cum his quae essent
finitima munitionibus quod illi ulteriora petere non presume
bat. sed quasi in foueis latitantes insidiabantur praeter meantibus.
sine ullo excursu quasi domestico latrocinio contenti. Id simon
animi immodicus tolerare diu nequiuit. Breuique sibi multorum
quesiuit manu pollicens. seruis libertatem. liberis praemia
perditis remunerationem. Ita confluentibus plurimum ad deprecian
di licentiam & repugnare munitiones occupare urbium populos
ausus terribilis erat omnibus. Receptaculum sibi in uico cum nomi
aiacis muros parauit. Jamque uiginti milibus armatorum stu
patus incede cum subito inuenientes hierosolimitani cotidie
nos eius processus & aduersum se futuros rati si diutius adolau
sent succidendo putarent. Repentinoque excursu armati simo
nem adoriuntur. Nec ille incautus atque imparatus insidias
tuit. Sed & cepit aduenientes & plerosque fudit alios coegit
in urbem recipere bello fugatos. Id uero quoque congressu
lis recessit. & quasi uictus quia non uiceratangebatur.

Rursus cum congregandū fore & commodius arbitratus dolo ex
 periri repperit spontaneum fraudis ministrum. Namq; ubi
 intellectum est quid iste affectar & iacobus unus & principibus
 idumeorum uaser & callidus ad huiusmodi negotia uenit ad
 frimonem clanculo & obtulit patriae suae prodicionem ut fidem
 dar & quod uniuersos idumeos circumuenir &. Postulataq; mercede
 futurae societatis quod potissimus apud eum & fidissimus fore &
 pollicetur. uniuersorum prodicionem conuiuio federata gratia pro
 missisq; ingentibus frimonis firmata in utrumq; est pactio. Ubi ad
 suos reuestit iacobus. lactare primo paucioribus cepit & exploratu
 processisse uires aduersariorum uidisse ualidam manum & pfectos
 belli uiros multitudinem maximam & bello insuperabilem.
 Inserere paulatim sermonem istiusmodi principibus. Postremo
 infundere per uniuersos ipsum frimonem admodum strenuum
 qui regio more & exercitum instituit & ordines seruar & numeros
 distributor haber & ductores idoneos prefecit &. Consulere sibi
 idoneos oportere ut talem uirum amicum potius quam hostem & pe
 rirentur. Certe si in congressu superiorem uiderent. Cederent sine
 periculo cauerent proelium ubi plurimoz inclinatum in se sententia
 studio cognouit. Educto frimone ut in aciem prodiret & securus future
 dispersionis idumeorum ille nondistulit. Hic uelud ante signatos cum
 suis & quasi ad proeliandum promptior ubi ferentarius temptatum
 proelium priusquam in manus ueniretur. Conuerso aequo fugas
 edidit idem sui fecere. Ita conuestit dispositq; acies uniuersas & uic
 toriam frimoni inceptamine belli tradidit. Ille potius tante genis
 triumpho insolentior in & eris factus. Chebron uelustam urbem
 celebrem populis opum diuitem ante & p & tatum coepit multanq;
 meam praedam repperit diripuit fructus uberrimos. fectur enim
 antiquissima non solum palestinae urbium ciuitas sed & iam omniu
 quae sunt in aegypto a uelustis conditae ut & iam memphim quae
 antiquissima habetur posteriorem pleriq; estimant. Fuere & iam
 qui habitasse in ea patrem abraham dixerint. Postea quam de me
 sopotamia profectus aegyptum p & t filiosq; eius illic sepulchrum
 habere pulcherrimum structum marmore & opere elegantissimo
 septimo acuitate stadio. Therebintus. illic magna arbor a constu

congressum firmo
 nis cum idumeis
 et explorationem
 eorum dolores per
 tam.

astutus.

Origo patris
 abraham.

tione mundi fuisse adseueratur. Nunc autem utrum adhuc ma-
 neat incestum nobis est. Inde progrediens uastabat tentoria
 & pugnabat urbes congregabat populos xl milia armatorum
 stipatus & inaniabat omnia quocumque uel quasi amicus & socius acce-
 serat. Quis enim locus tantorum suppetere & alimentis. Solipedum
 uestigio in modum pauimentum proterebat uniuersa. In quibus tan-
 tos constituerat numeros proeliorum. Nec solum quicumque erat
 fructus auferrebat quasi quibusdam & cesus lacustis. Sed & iam in
 posterum pauimentata humus fructus negabat. Terrebat iohan-
 nem quod sironis augebatur potentia & totius factionis socii quati-
 ebantur. Uolebant perditum sed bello non audebant lacesere. Inter
 insidias parant & obsidentes itinera uxorem eius cum omni comitatu
 muliebri & paucis uirorum persecutoribus rapiunt. Iactabant se quasi
 omnem confecissent uictoriam ac ueluti ipsum sironem captum tene-
 rent supplicaturum sibi arbitrabantur. Ut ille durus inimicis qui
 nullius affectu conueniretur. Nihil carum aut sem habere & inflam-
 matur quasi accepta iniuria potius quam erepta gratia. Multoq-
 se uentis grauius excruciat tormentis quos repperisset. Plerisque
 incidere manus quos ad hostem truncato corpore dimittebat ut
 eius insaniam nuntiarent. crudelitatem insinuarent minari. quod
 muros subrueret & urbem excideret nisi sibi otius uxor propria restitu-
 eretur. Similiter manus & uiscera truncaturum omnibus ita pro ter-
 re facti uxorem eius ad eum dirigunt. Quo mitigatus furor eius
 aliquando requiescendi clausis copiam dedit ut non urgeret & obsi-
 dionem. Nec solum galba interfecto sed & iam othone & distincto
 utelli duabus congregantibus que callicanus exercitus creauerat impe-
 ratorem. Et primo quidem cestamine superior othon uisus est.
 Repetito post diem proelio cum conperisset otho ualenti & ciennae
 uitelli comitibus uictoriam cessisse. plurimos quoque suorum interfectos
 brixie positus uoluntaria nece. eripuit se ludibrio duobus diebus & tri-
 tantum mensibus rerum potitus uictorq- uitellius cum eo qui utrumque
 superauerat exercitu romam contendit. Uespasianus tunc temporis
 profectus est & urbe caesarea uastabat iudaeon montana omnia fini-
 tima & munitiones debellabat. Interficiabat resistentes precantibus
 inperciebat ueniam salutis fugabat aduersarios constituere suos

& in othone. utelli
 um. obtinuisse roma-
 num imperium.

Cerealis quoque dux romani exercitus cum equitatu percurabat omnia.
 Extinguebat alios. alios subiciebat. Captiuorum quoque coegit agmina
 circa hierosolimam & curebantur nec ullum iudeis esse per fugium.
 Sic interclusi ante obsidionem uniuersis iudeis exercitus. at illi solum
 non consulebant sibi sed & iam domestico inter se deestabant ceteramine.
 Iohannes interior tyrannus symone & tra muranus hostis. Qui recepta
 uxore pauli per & currentis idumeam depopulatus ualidior redit &
 hierosolimis circumsonabat. Iohannes intus positus suos ad bellum
 utitur & exercebat. Data criminum auctoritate ferebant studia rapi
 narum. probrorum cupiditates. luxuriae effusiones. ungentorum
 odores. calamistris crispabant capillos stibio oculos. depinguebant.
 muliebre amictum induebantur. Nec solum ornatos feminarum
 sed & iam mollicia muliebris affectabatur. & inlicitarum libidinum
 passiones. Uiri muliebria & exercere. effeminare uocem. effluxo corpo
 ris sexum dissoluere. pascere comam. uultum dealbare. pumicare
 genas. bellicare barbulam. & in hac dissolutione se uitiam crudelitatis
 exercere intolerabilem. Denique fracto gressu incedebant. & subito mo
 mentanei bellatores reconditos sub conculatis clamidibus; gladios occulen
 tes cum repente nudassent quemcumque reppererent diloricabant qui
 symonem euaserat a iohanne interficiebatur. si se intra urbe recepisset qui
 iohannem fugerat captus a symone ante muros immolabatur. Erat dissen
 sio grauis. Idumei quaerebant tyrannidem iohannis & extinguere. Inuide
 bant eius potentiae & oderant crudelitatem. congregiuntur aduersum
 satellites tyrannidis auestunt eos. Insectantur usque ad aulam regiam
 quam condiderat generae proxima regis adiabeni. Inruunt exclusis pro
 pugnantibus templumque occupant diripientes spolia tyranni. Quo illic
 iohannes opum suarum condiderat receptaculum. Grauis incesserat
 malus ne pro noctem idumei de templo urbem introgressi. ferro plebem
 interimerent incendio urbem delerent. quomodo territi de consili
 sententia. dum unum tyrannum ferre non queunt alterum intro duxerunt
 & iohannes fraude inrepperat in tyrannidem. Hierogatus quasi reme
 dium salutis dare & dominatum inuexit ciuibus ubi tyrannum. Missus est
 mathathias princeps sacerdotum ut eius ingressum obsecraret. At ille sup
 be satis dominari annuit. & quasi grauari & concessit ambitus ut se
 in urbem cum omni uirtute sua infunderet. aperuere postas manibus suis

Quanta scelera
 iudeorum.

ut perniciosiorem inducerent. dum inferiorem & ceccarentur.
Uir itaq; simon & sententia ingressus aequese hostem & hibebat.
ut uniuersos & illos qui uocauerat. & illos qui aduersus quos eius
auxilium postulatum fuerat communi in omnes odio persequeretur.
Urguebatur iohannes fraudibus suis fluctuabat ciuitas. Cestam erat
inter iohannem & simonem quis amplius noceret. Conualuit ru
mor ciuiliu belloz & exercitu romano de galbe & cothonis nece manifer
tatum. & imperio vitellii quinequior superioribus; quasi rex resedit &
conferre secum ueteris militie uiri cepere & indigne ferre. Tantum
usurpare pretorianas romae legiones ut cum iam bellorum dese
uissent & sperire pericula nomina ignorarent gentium quae bellum
mouerent. Ipse tamen statuerent bellis imperatorem & in suam ama
reru romanarum legendum arbitrum constituerent. Deinde huius
modi exemplo in galilea positos & milites ad spirauisse ut vitellio im
perium darent. in consulto senatu & populo romano. Interea quasi
mercennarios haberi. quia aliena arbitria sequerentur. Primos ad
periculum ad honorem ultimos. tanto tempore bellum gerere tri
umphis cottidie crescentibus; & ab inferioribus dominos accipere. Nec os
quidem inuites uel ignauissimos quosq; uel uentri deditos & tur
pitudine ppendum obuiam. & remouendam iniuriam. Esse sibi
uirum strenuum uespasianum quem legi decuerit ab omnibus impera
torem. eum maturum ad consulendum ualidiorem uimoribus; ad proeliandum
pperandum maturius. ne prius ab alio eligeretur. Et his cum quibus
in militiam conseruere triumphando esset dispectu quando oportu
num tempus quod digna merces laboribus eius rependeretur. Vitellia
nam uoraginem priuatorum delectus nondicam imperatorum non
diutius hoc toleraturum senatum non populu romanum ut obprobrium
ui nolentorum. diutius in culmine maneat imperii. cui res romana
adsumptum non suppeditat. Quis enim ferat tyrannu regnare cu habe
at in exercitu dignum romani imperii gubernatorem. Quae uero
gentes luxui se subiciant & luxui uitis cum uelli in centium sit igni
uia imperatoris & contra firmitudo pacis in hostem. autus sobrius
in rei publice moderatore. Quis non suscipiat in uespasiano ad huc
priuato regni decus & romani imperii auctoritatem. Cui tot militares
numeri prestosunt & omnis romani exercitus ualidior manus.

in digne ferentibus;
ueteris militie
uiris uitellionem
usurpasse imperii
dignitatem uespasia
num electum impe
ratorem.

uespasianum uiru
strenuum legi
decuerit ad impe
rium dicitur.

de uicellu reg
batione.

De uespasianum
laudatione.

Quid exspectamus ut nris fultus iustitib; alius debeat qd imperatore.
 Certe si honorare nolumus non derogemus. nec faciamus hanc iniu-
 riam ut nro iudicio repudi&ur quasi indignus imperio quid dig-
 nus hab&ur. Vitellius postremo cum in italia sint fr eius & filius
 dominicianus uerendum profecto est. nequisuis ornamento esse
 iam dudum debuit sit periculo. aut silli ut arbitramur tyrannu
 arguere ceperint huic fraude sit quod frater & filius reuelauerint.
 Et incipiamus eum exspectare quem nolumus imperatorem. his secū
 milites uociferantes adoriuntur. Vespasianum rogant romani
 imperii suscipiat gubernaculum. ille uero abnuere ac se indignū
 dicere esse iam constitutum imperatorem refugiendum ciuile bellū.
 Illi insistere promptius. ille resistere p̄seuerantius. Postremo reluc-
 tantem armati circum sistunt gladius mortem minantes. qui adueste-
 rent sibi crimen manere & graue periculum si refugisset. Itacessit po-
 tius in primentib; quam recepit uoluntarius quod ambire alii solent.
 Urguebant milites. suadebant duces. curā priusquam honore induit.
 festinabat in aegyptum. sciebat enim maximas uires illic esse romanae
 reipublicae. unde alimonia ministrar&ur. Subsidium sibi quaeren-
 dum si uincerent aut suffragium vitellio sitrahendum ductus bellum
 putasset. Esse illic & iam duos ordines militarium uirorum quos sibi
 adiungere properauit. Ut urbs maxima & plurimis naturae
 munimentis circumdata in suo potius iure quam in alieno maneret.
 ad utrumq; belli euentum satis utilis. Ideoq; de locorum situ
 ac potissimum de ipsa urbe metropolitana uel pauca dicenda rati.
 Cuius uisitate inditum magni ducis cognomen tum. ea inter aegyptū
 & mare quasi claustrum. Inter iac& ciuitas in postuosa ut fere
 pleraq; aegypti & ab externo difficili accessu. cum sit in remotiorib;
 asiae partib; iacens in europa. Ipsa aegyptus aridis libiae conterminat.
 Meridiana aut eius superioraq; disternat ab ethiopia; totū in nauiga-
 biles nli fluminis cataractas ob oriente refunditur mare rubrum.
 Clitro tenus qui locus & tennus ultimus terris per uium ad indos
 aperit iter nauigaturū. Septa igitur & una parte feruentib; incen-
 dus solis indico inde atq; hinc aegypti omari. Uno tantum muro
 septentrionali innititur terrae quaeducit in s̄riam. Cetera inter-
 clusa undiq; & naturae subsidio uallata diuiduum tam septentrio

uespasianum
 abnuentem
 cladiū mortem
 minantib; roma-
 nis suscepisse
 imperium.

de urbe alex-
 andria et fun-
 datore ac
 situ illius.

nalus plagae eidem munimentum & gemine quodam limine pa-
tent uel quo peregrinae ad eam per mare aegyptium deuehantur
copiae uel liberiora ad terrae usus diffundit terrae ac & in finitu-
modum. Nam inter soenem & pelusium longitudo immensa stadior.
Item trium milium si fides ad se sit adest. & plentine usque ad pelusium
sexcentorum in ad suam imbribus regionem. tamen pluuiarum indiguam
cui nili in rigua spontaneos imbres ministrant. utrumque ei nilus est caeli
ubertas terraeque fecunditas arua temperat. solum opimat nauibus &
agricolis iuxta usui. hi nauigant illi serunt. Isti circum ueniuntur sua
rura nauigant. illi & colunt sine aratro serentes. uantes sine car-
pento distinctam cernas fluentes. & quasi quibusdam & excelsa moenibus
nauigiorum totis domicilia terris uagantur quae nilo circum fluunt.
Est enim nauigabilis usque ad urbem ut cepellant elephantorum. Ultra
rius nauem procedere cataraetae quas diximus non sinunt. non de-
fectu gurgitis sed totius fluminis praecipitio. & quaedam aquarum
ruina. Postus urbis ut plerique matimorum locorum aditus difficultis
accessu. & longe ceteris difficultior quasi ad formam corporis humani.
In capite ipso & statione capatior. in faucibus angustior quam & tumoris
ac nauium suscipit quibus quaedam inspirandi subsidia postus subminis-
trantur. Ubi quis angustias atque ora postus euaserit tanquam reliqua
corporis forma. Itadiffusio mari longe lataque extenditur. In dextera
postus insula est breuis. in ea turris maxima quam farum in communae
greci a latini & ipsius rei usu appellauerunt. eo quod longe uideatur
a nauigantibus; ut prius quam ad postum propinquent nocturno maxime
tempore terram finitimam sibi esse flammaram indicio cognoscant.
ne decepti tenebris in scopulos incidant. aut uestibuli limitem non que-
ant comprehendere. Sunt itaque illic ministri per quos subiectis facibus, cete-
risque lignorum struibus; adolentur ignis quasi terrae prenuntius & in dexte-
ra faucium postuensium. demonstrans ingrediendi angustias undarum
sinus. uestibuli infractus. ne prestingat tenuis carina cautes. & in ipso
ingressu offendat inter opeftos fluctibus; scopulos. itaque directum cur-
sum paulisper inflectio postus. necesse in lisa saxis. ibi incurrat nauis
periculum. ubi speratur effugium periculorum. Angustior enim ad-
itus in postum quia ad dextra parte latere astat. Aleua rupibus; quibus obstruc-
tum est sinistrum latus postus. Circa insulam quoque instructae ingentis

magnitudinis moles deiciuntur. ne assiduo insurgentis imperio
 maris. cedant fundamenta insulae atque iniuria uelere soluantur.
 inde fit ut in lidentibus; se in partem insulae fluctibus; & recurrentibus in
 aduersum interscopeas rupes. molesque constructas. canalis ille medius
 semper sit iniquus atque exasperato transitu periculosos fiat anau-
 gus ingressus. Amplitudo maris stadiorum triginta. statio tuta. placidi-
 tas maxima quavis tempestate. Quia memoratoris angustus atque
 abiectus insulae repellit. a se undas maris. & fit intus tutissimus portus.
 Compensatione quadam ingressus periculosi. quia peiusdem postuensoris
 angustias. totius portus defenditur sinus. & submouere a tempestatibus;
 placidatur fragoribus; per quas ingressus exasperatur. Nec in merito uel
 tutamen totius urbis proficiant. Coniunctari necessarium sit. Nam &
 populi innumerabiles eorumdem locorum ad usum sui expleunt totius
 urbis commestria. & frugum regio ferax. ceterorumque terrae mune-
 rum uel negotiorum habundans. Locum frumentum alit atque instruit
 necessarius mercibus orbem terrarum. Conpositis itaque erga se rebus in
 alexandria & studis omnium qui rem militarem regebantur. Circa
 suum imperium conspirantibus; securus absentiae reditum in siri-
 am mutarat. Conuenio mandatis triberio alexandro qui tum aegypto
 praesidebat ut eius exercitus qui in superioribus partibus erat gratiam
 sibi consociaret. Ipse quoque necessitatem imperii romani quibus possit
 adiuuari uiribus; quae sibi inposita foret. Triberius epistolam prouincia-
 lib; & militibus; insinuauit. Idque ab omnibus; cum laetitia susceptum. fides
 promissa. effusus fauor. Uespasianum caesarea suscepit inde ueritudo
 legationibus; urbium cum summo gaudio confluentibus; illic. & iam iosephus
 solui praecipit uinculis iussu imperatoris adiuuit titus. ut frangeren-
 tur potius quam soluerentur catenae quod si frangerentur ita esset
 quasi non fuisset ligatus. Placuit patri securum deferri. iussit frangi
 catenas ut aduesterent iudaeis sibi quoque ueniam non negandam. si con-
 uesterentur & pacem rogarent. Simul quia non eum alieno iudicio iam re-
 seruabat. Cum ad se rerum omnium delata arbitrium forent. Uentum
 in antiochiam ibi tractatum habito unde oportet ad italiam transmitti
 re quae tuta in aegypto uel alexandriae omnia considerauerat. Con-
 sultum celeritati. Dimittit itaque munitionem cum parte multa aequi-
 tum & exercitus pedestris. ut praeeueniret in italia aduentum imperatoris.

solutum care-
 nis iussu ues-
 p. siani iose-
 phum.

Ille prolixae nauigationis reuocatus formidine per cappadociam
& frigiam iter dirigit. Antonium quoque precepti perfectum testis
quoque ordine militari quierat inmissam in imparatam scythiam effun-
dere priusquam utelliani sese mouerent. Nam & utellius quasi
crapulatus & somno dimeris conuiuui rem geri estimans non im-
peru intantis positus negotus indormiebat. Denique uix tandem
secitatus nuntio aduenientis antoni dirigit cecinam cum exercitibus
pactis. & periculis sui summam. alieno arbitrio committit. fructus
cecina uiribus; quod othonis manum fuderat. ille circa urbem cre-
monensium antonio occurrit aduenienti explorat omnia. cognos-
cit praeualidam manum eduerso adfore strenuum belli exercitum
triumphis se contra nec uiribus; equis nec numero pares posse de-
tare aduersum ualidiores. Conuocatis centurionibus; suadere bello de-
sistere quod essent numero inferiores & gloria imperatoris prae-
ponderare. Satis in bello ualere famam ducis rem summam ge-
rentis. Uespasianum in gallicanis partibus; & britaniam uicto-
rus emicuisse. Uespasianum in orientibus; succinctum ad orens
magnoniti sui nominis prauidicio. Utellium nihil aliud nisi uino solu-
tum. & inter conuiuia pridiana semp eructuantem epulas.
Nihil aliud spectare nisi ut cum hostis adueniret. ebrius periret sine
sensu doloris. Ex illo augeri militum animos tanta gloria impera-
toris existo deici pro probria eius & turpitudine. Consulendum ne
prioribus belli famam amitterent. Uicerint othonem utellio pa-
rem aduersus eum. nunc esse negotium qui totum orbem triumphis
suis cinxerit. Praeuenendam gratiam necessitate ut uicem potius
uespasianum eligant. quam hostem experiantur. Miserum esse bello
cuius euincere. quanto miserius uinci. ut uidearis hostis tuorum.
Victoria patria manet. uicto perit. Aut si manet ad scelus inuidia
manebit. Et uideamur ciuib; ut uulisse bellum pro tiranno. Quem
uincitur noniam cuius sedo tirannus est. quid conserius noxius manus
semel satis sit sceleri uicisse utpuderet cui uicerimus. puta uimus
uel imperio sobrium fore. uel rerum moribus; ex perge factum somno
per imperium renuntiare. Quid expectamus diutius pericula nostra
ingrata sunt omnibus; commilitonibus; omnibus; populis iudicia nostra repre-
hensa & condemnata propter electi flagitia qualis sit considerent

Quis & iam uictor repudiatus est. Consultandum certe prius de belli
 euentu. & sic proeliandum. si pericula p̄uenerint frustra consules
 ubi consilium placuerit recte incipias quod sollicitate ducis esse & plo
 rata sibi omnia patuisse. Uespasianus exercitum esse ualidiorem
 fidem suam prouitellio iam dudum probatum. quando p̄sumpsit
 debelli euentu uictoriam secutam quando diffidit in promptum
 esse quid futurum. Neq; uero motem suam formidinis ibi esse sed
 exercitus romani periculum. Et quod plus dolere uiris patet & iam dis
 pendium laudis. Ut uideantur uicti qui solent uincere sibi certe
 cauendum ne iudicetur. Et illud non fortitudinis sed euentus fuisse
 quod uicerit. bello superiorem & istud ignauiae quod uictus postea
 sit. His atq; huiusmodi sermonibus adduxit in sententiam suam
 milites ut secum ad antonium pergerent uoluntari atq; eis tra
 derent. Sed ut se habet uulgi maxime militaris mobilitas conpunc
 tisunt pleriq; p̄noctem incubilib; suis deserti ut telli penitentiam
 nisi superior fieret. Nullus sibi locus ueniae super esset cum impe
 ratorem proprium dereliquissent. Et surgentes primo cum obuiis
 quibusq; deinceps omnibus conferre ceperunt quomodo erratum
 emendarent. E uaginatibusq; gladius insiluerunt super ecinam uolen
 tes ultire iniuriam suae prolapsionis. Sed inter uenientibus centu
 ribus & scribaribus anece quidem eius temperandum rati. uinc
 tum ut tellio dirigere parabant. Quo cognito antonius mouit eos quos
 secum deduxerat. & armis super desertos inruit. At illi uiso agmine
 pastis diuersae parauerunt se ad proelium. Sed paulisper ausi resistere
 ubi se conuesterent. Cremonam fugerent cū equitibus; antonius
 occurrit. atq; omnes preuenit aditus ne confugientes reciperent.
 Clausosq; ante urbem interfecit. Cetera illius multitudo maxima reli
 quos illuc in ipsam urbem persecutus peremit. Direpta omnia plu
 rimi negotiatores & calis locis aduenientes. plurimi incolae p̄de
 causa necati. dum sua uindicant. & tincta triginta milia & ducenti.
 uiri qui aderant de exercitu utelli. prius enim quoque id antonio
 cognomen d̄ erat quattuor milia quingentis de missi acis militibus
 amisit. quo desperatione salutis ulcissi esse uolentes utelliam.
 Ubi eorum uentos uidere. haud inruentam & ipsi antonianis uicto
 riam ab antonio. sibiq; non solum salutis securitatem. sed & iam

premiorem solutionem consolatus est maculam proditionis. Cuius uictoriae nuntio elatus. seebinus. uolens & ipse commendationem sibi apud imperatorem parare si ueniret & aduenientem antonium. Utellum uel exitio uel expulsiōe aut si resisteret & utellius subueniret. antonius quia iamque adfuturus audiebatur. Congregat sibi milites manum ex his ordinibus qui romae positi curabant munia uigiliarum occupat nocte capitolium plurimi ad eum nobiliū p̄ diem confluere inter quos & iam dominicianus. uespasianus germano editus. qui metueret & ne in se quasi in uespasianus nepotem utelli cōno ultio deriuaretur. Inter duos positus utellius propiorē adoritur. minus sollicitus de remotiore. Plus enim propiora terrent pericula. Indignusque mittit germanos in capitolium. qui pre feroces in manite gentis simul numero ualidiores. circum uenerunt bellatricem sub imbecillitate interfecta prope omnes. Dominicianus tamen cum plerisque nobilium. Dum germani ad superiora capitolii nituntur & sabinus eiusque socius loci pelluntur suffragio. fugiendi locum repperit. Aut forte quia & ipse malo publico reseruabatur tyrannus. Secutus sabinum utellius exeruatam necat. Diripiuntur omnia munera. oblata capitolio templumque incenditur. Post diem antonius adest eduerso occurrit trino circa urbis moenia congressu habito fusi ceterique omnes utelliani. Inter ea utellius epulabatur ne amitteret & moriturus prandium & redundantioribus utinque extremis solent mensae sibi ultimae dapibus reficiebatur. Obruerat se uini poculis frequentioribus ut sensum amitteret & futuri uel obprobrii uel periculi. Raptus conuiuio trahitur p̄ multitudinem. insultatur morturo inferuntur iniuriae quae se brius non sentiebat. In medio peritur urbe una simul & sanguinem fundens eructans crapulam. qui si diutius uixisset & luxoriae sumptibus & p̄ uicio mensarum romani imperii abluorasset & gurrisset. Denique octo mensibus & quinque diebus imperauit. Etiam roma edacitate eius defecerat. Numeratae sunt alia cesorum supra quinquaginta milia. Sequentia autem die municianus & antonius cum exercitu pariter ingressi. uix finem necandi furentibus militibus imposuere. Eoque presumptores constituendi imperii utellianum persequerentur. Et explorabant priuatorum domus. tanta periti indignatione ut cum depopulo aliquos in & u latentes inuestigassent. prius quasi utelliani

de utello.

ferirent. quam cognitio ueritatem manifestaret. Et quia absens
 erat uespasianus. quasi inter regni uicem dominicianū publicis mu-
 nicianus praefectus negotus nequino uis deesset & rebus secundis non
 dum tamen domiciano se penitus infuderat libido flagitiorum rudis
 erat adhuc uirtus. Et pro criminibus; ut potestatis; Uespasianus hieme
 remeatus atque intercluso uentis mari. cum filio alexandriam rediit.
 Illic uictoriae nuntio plebisque romanae conpesto in se fauore pfectione
 maturandam constituit. Nequid absente se nouaretur. Nec tamen
 incuratum iudae reliquit quod filio quasi consorti suorum operū ac suc-
 cessori committendum putauit. Ut neque romanis ipse deesset nec iudaeis
 uespasianus quem filius representaret. Exsecutor igitur patrum electus
 triumphi. cum electa manu dirigitur titus. pedes egreditur nichopo-
 lim p̄dit abest ea ciuitas ab alexandria uiginti quattuor stadiis.
 Unde militibus; classina uium maiorum inpositis. nilo decurrit usque ad
 urbem timui. progressus habitauit in ciuitate cui nom̄ thamis. secunda
 mansione uiantibus; ciuitas heraclea testia pelusium duobus diebus stati-
 uarum gratia pelusii transactis. p̄desertum agens iter peruenit usque
 ad casu iouis templum. Successit ei os trachinae mansio aquae locorum
 indigent. tamen diligentiae incolae sibi subsidium comparauerant.
 ut instituerent ductus aquarum. Ex caeperunt & iam rinochorim
 exercitum progredientem non sine grata refectione occurrit urbs
 raphiul quae ciuitas siriae principium est & aegypto comitantibus
 uentum est gazan. Et quinta erat ciuitas aduentibus; inde mar-
 chalona. Deinde in iammiam & qua transitum in iopen puentum in
 caesariā ubi necesse erat paulisper morari. Congregari quoque militū
 manū. quae adhuc in hiemis agebat & iam in hiemes asperitas deficiebat.

EXPLICIT IOSEPHI STORiarum LIBER III. DE BELLO IUDAEICO.

INCIPIIT EIUSDEM HISTORIOGRAPHI LIBER V. DE CLADE

ET EXCIDIO VRBIS HIEROSOLYMAE.

Anno primo de latu imperii uespasiano bellis asperis iudea & sedi-
 tionibus domesticis lacerabatur. Ne per hiemem inductas ma-
 lorum egerant quando solent bellorum seu requiescere.
 Quin & iam testius ei tyrannus eleazar accesserat emenda-
 turus uicia superiorum. Qui coniuuantibus; secum iudeae & zeronis
 firmone & zezia non ignobili iuvene quos plurimi alii comitabantur